

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΣΤ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2012 - 2013

*Το Ελληνικό Κάλλος και η Ευρωπαϊκή Αθλιότητα
της Ύπαρξης*

Έρευνες στη Φιλοσοφική Θεμελίωση των Πολιτισμών

26° Σεμινάριο

*Ἀρχὰ μεγάλας ἀρετᾶς,
ὄνασσ' Ἀλάθεια, μὴ πταίσης ἐμάν
σύνθεσιν τραχεῖ ποτὶ ψεύδει*

Πίνδαρος, Fr. 205 Maehler

ΧΡΟΝΟΣ, ΣΤΙΓΜΗ ΚΑΙ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ

Ελληνικοί Στοχασμοί επί Κάλλους και Έρωτος

Αιωνιότητα είναι η τελειότητα.

Τελειότητα, το κάλλος του όντος, το άνθος του Είναι, είναι ο λόγος, αιτία και νόημα, της ύπαρξης.

Το ον υπάρχει επειδή είναι όμορφο (εύ-μορφο), επειδή η μορφή του έχει καλώς. Χωρίς κάλλος τίποτε δεν θα υπήρχε. Χωρίς τελειότητα το ον βυθίζεται στο μη-ον, δεν είναι πραγματικό ον αλλά απάτη του γίγνεσθαι. Απάτη είναι μεταφυσικά το ατελές γίγνεσθαι, το γίγνεσθαι που δεν ευοδώθηκε εις τελεσιουργία όντος αλλά έμεινε είδωλικό φάντασμα, αμενηνή σκιά όντος. Φαινόμενο αντιθέτως, κάθε άλλο από απατηλό φάντασμα, είναι η διαύγεια του όντος, το φανόν του όντος, η φανέρωση του Είναι σε μια εντελή μορφή του.

Το φως που κάνει το ον να φαίνεται, το Είναι να αποκαλύπτεται, είναι το ίδιο το κάλλος του. Κάλλος είναι το Φως του Κόσμου. Φάνης είναι ο Πρωτόγονος της Ύπαρξης, η πρώτη και ολοσχερής φανέρωση του Είναι, και το κοσμικό Φως, ο αρχέγονος Ήλιος, ο προαιώνιος Απόλλων.

Το Είναι σημαίνει τελειότητα, κάλλος.

Δύναμη είναι ο Έρωσ του καλού.

Αυτό που κάνει το ον να υπάρχει είναι ο έρωσ του εαυτού κάλλους.

Εν αρχή ην ο Έρωσ.

Στο μέγα χάσμα της ά-μορφης α-πειρίας, από τους σκοτεινούς κόλπους της Νύχτας, αναφαίνεται ο Φάνης, ο Πρωταρχικός Έρωσ, η Δύναμη και το Φως της Ύπαρξης.

Θαυμαστά αποδίδει την ανάδυση του πνευματικού φωτός του ερωτικού κάλλους από τα νύχια σκότη του χάους στην Ορφική παρωδία του ο Αριστοφάνης:

*Χάος ἦν καὶ Νύξ Ἐρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ Τάρταρος εὐρύς.
Γῆ δ' οὐδ' Ἀἴθρ οὐδ' Οὐρανὸς ἦν. Ἐρέβους δ' ἐν ἀπέειροις κόλποις
τίκτει πρῶτιστον ὑπηνέμιον Νύξ ἢ μελανόπτερος ὦϊόν,
ἐξ οὗ περιτελλομέναις ὥραις ἔβλασταν Ἐρωσ ὁ ποθεινός,
στίλβων νῶτον πτερύγοιν χρυσαῖν, εἰκῶς ἀνεμώκεσι δίναις.*

Ὅρνιθες, 693—9

Ο Έρωσ είναι το Είναι.

Υπάρχω θα πει είμαι συνεπαρμένος στην πνοή του Έρωτα.

Ο Έρωσ είναι Έρωσ του Κάλλους. Το Είναι φαίνεται στις μορφές του Είναι. Η αντιστοιχία είναι απόλυτη, γιατί η ταυτότητα είναι απόλυτη. Το ον είναι μορφή. Ο έρωσ ερά του καλού. Όπως το Είναι είναι ύπαρξη (actus essendi) και μορφή υπάρχουσα (forma essendi), έτσι και ο Έρωσ είναι εράν (actus amoris) και κάλλος ερώμενον (forma amoris). Διότι Είναι και Έρωσ συνουσιάζονται, υπάρχουν και εράν συμπίπτουν, μορφή και τελειότητα του όντος, δηλαδή κάλλος, ταυτίζονται.

Η υπαρξιακή δύναμη που κάνει το ον να είναι, που κάνει να υπάρχει το ον, να αναδύεται φως, και να μην υφίσταται (αδιανόητη) κατάσταση μη είναι, μηδενός, αυτή η υπαρξιακή δύναμη δεν είναι δυνατόν να εμφανίζεται και να εξαφανίζεται στον χρόνο, ή να ισχύει εν μέτρω τινί και σχετικά.

Αν δεν υπήρχε, τίποτε εκτός εαυτής δεν θα μπορούσε να εξηγήσει και αιτιολογήσει την γένεσή της, και εφόσον υπάρχει, τίποτε δεν μπορεί να

προκαλέσει την φθορά της. Κανένα περιορισμό δεν επιδέχεται γιατί τίποτε δεν υπάρχει πριν και πέραν αυτής που να δύναται να την επηρεάσει. Η δύναμη της ύπαρξης δεν έχει οποιαδήποτε αρχή και τελευτή. Είναι απόλυτη. **Επομένως αιωνιότητα είναι η αδιάστατη διάσταση του Είναι. Το ον υπάρχει στην αιωνιότητα κατά την εντελέχειά του. Συνεπώς ο Έρως είναι ο εξαιωνισμός της ύπαρξης. Αιωνίζεται το ον ερών του κάλλους του Είναι. Η αναρπαγή του όντος στην τελειότητα των μορφών του Είναι συνιστά την διαίωσή του.**

Η Αιωνιότητα διεισδύει στον Χρόνο δια της αποκαλυπτικής Στιγμής. Στο εξαίφνης της φανέρωσης του κάλλους του όντος ο Έρως αναρπάζει τον ερώντα στο απόλυτο Είναι, ανυψώνοντάς τον από τον χρόνο στην αιωνιότητα. Ο χρόνος είναι διάρκεια και για αυτό ποτέ δεν μπορεί να μετάσχει αιωνιότητας. **Ούτε ποτέ κάτι που υφίσταται εν χρόνω μπορεί να ζήσει την αιωνιότητα, ακόμη και αν περιμένει μέχρι τα ματαίως ελπιζόμενα Έσχατα του χρόνου.** Το γίνεσθαι ως γίνεσθαι στον χρόνο ως διάρκεια είναι α-τελές, και για αυτό αλύτρωτο. **Η στιγμή όμως δεν έχει διάρκεια και για αυτό μπορεί να είναι η Πύλη της Αιωνιότητας στον Χρόνο.**

Ευλογημένη η ευάντητη Στιγμή της μακαριότητας του αΐδιου. Αποτροπιασμένη η δυσάντητη Στιγμή της αργαλέας Πτώσης. **Πτώση είναι η βύθιση στον Χρόνο μπροστά στην ανεωγμένη Πύλη της Αιωνιότητας.** Το ον φανερούται λαμπρυνόμενο στο κάλλος του, αποστίλβον φως από την άγια επιφάνειά του, ο Έρως πνέει, το κάλλος της μορφής του Είναι γυμνώνεται επιδεικτικά, και ο δειλός κρύβεται στον ολέθριο χρόνο – υποσχόμενος, ελπίζων, υπεκφεύγων, αναρωτόμενος, διστάζων, φοβούμενος, αναβάλλων. **Ο δειλός χρονίζει όπου και όταν ο εσθλός αιωνίζεται.** Ενώπιος των αστραπών της φανέρωσης του κάλλους ο ταλαίπωρος επανακάμπτει στα ταπεινά καταφεύγων στον χρόνο, στην υπαρξιακή μέριμνα και αγωνία, στην ποταπή κιβδηλότητα μιας αποκληρωμένης καθημερινότητας με τις λίγες χαρές, τις πάμπολλες οδύνες και τις άπειρες κενοβασίες της, ο δειλός σφικταγγαλιάζει τις μελεδώνες ενός ανεργμάτιστου, άναρχου και διεσπασμένου βίου, ο πάνδειλος πνίγεται στους οχετούς του γίνεσθαι μπροστά στην αγλαή μορφή του Απόλλωνα, καταγιγίζομενος από την αίγλη του φωτός του Υπερίωνα Ήλιου, καταλαμπόμενος από την υπερκόσμια λάμψη του αόρατου Φάνητα.

Μεγασθενής Στιγμή της Αιωνιότητα, φανού μειλίχια στον άξιό σου.

Ότι φρικτή η πτώση στον χρόνο την Στιγμή της Αιωνιότητας.

Ο Χρόνος δικαιώνεται ως προετοιμασία του εξαίφνης της αποκάλυψης του Είναι δια του κάλλους και εν κάλλει. **Ο χρόνος είναι κατ' ουσίαν το μέτρο της κίνησης προς την τελειότητα.** Εκτός αυτής της κίνησης, κακοχρόνος είναι η διάρκεια ά-μορφης, ά-τακτης και α-τελούς μεταβολής, η δυνατότητα άκοσμης χύσης και χαοτικής αλληλοπεριχώρησης ανενεργών στοιχείων, το σαράκι της απατηλής ύπαρξης του γίνεσθαι που διαρκώς την εκμηδενίζει στο σκότος του μη-είναι.

Ο Χρόνος ερμηνεύεται ουσιαστικώς μόνον ως δείξη Αιωνιότητας. Και έτσι φαίνεται ως σήμα στην Οδό προς την τελειότητα.

Ιδού η λεπτή ατραπός, ο Πόρος που παρέχει την διέξοδο εν μέσω της ανελέητης Ανάγκης, της κρατερής Μοίρας, του διαμελισμού του Ζαγρέα, του καταμερισμού των μορφών του Είναι κατά τους απαράβατους όρους των περάτων τους, του κράτους της ύπαρξης όπου το Τέκμωρ κυριεύει αλιτάνευτα.

λεπτά δ' άταρπός, νηλεής δ' ανάγκα

Άλκμάν, Fr. 108 Calame

ΕΠΙΚΑΙΡΙΚΟΙ ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ

Τον αυτομειούμενο ουδείς εμπιστεύεται. Αφού κολοβώνει και βλέπτει τον εαυτό του, τί δεν θα ζημιώσει;

Τον επαίτη ουδείς συνεταιρίζεται. Και αν κάποιος τον βοηθήσει συμβολικά αφοσιούμενος τον ικέσιο Δία, θα τον βαρεθεί επιμένοντα. Εάν δε ο επαίτης είναι εναγής και βδελυρός, θα τον αποσφακελίσουν οι πάντες ως φαρμακό.

Ουδείς νοήμων αγοράζει ή συναλλάσσεται λόγω φθηνείας αλλά κατά την χρεία και χρησιμότητα, - όχι επειδή η τιμή είναι χαμηλή αλλά εάν η αξία είναι υψηλή.

Η ο εαυτός σου θα είσαι ή πίθηκος. Να είσαι κάποιος άλλος αποκλείεται.

Πίσω από κάθε φαινομενικό παραλογισμό κρύβεται ένα ύποπτο συμφέρον. Τα καθαρά συμφέροντα είναι λογικά.

Εάν ξύσεις την ευρωπαϊκή κρούστα του Νεοέλληνα θα βρεις τον κλασσικό Έλληνα. Αν ξύσεις την κλασσική κρούστα του Ευρωπαίου θα βρεις τον βάρβαρο του Τάκιτου. Τι μεταξύ ημών και αυτών;

Εάν δε ξύσεις την επισημολαγνεία του Νεοελληνικού κατεστημένου, θα βρεις πανταχόθεν απόβλητα.

Για να βάλεις τάξη σε κάποιον πρέπει να βρεις τα ιερά και όσιά του. Το ίδιο και για να τον διεγείρεις δημιουργικά. Αλλιώς ματαιοπονείς.

Αν παράσχεις λάθος κίνητρα σε κάποιον, που δεν ταιριάζουν στην φύση του, και ενέργεια χάνεις και τον κακομαθαίνεις: τον αχρηστεύεις.

«Η Ευρώπη περνάει κρίση». Κρίση ιστορικής δυσπεψίας. Καιρός ήταν! Θα τα ξεράσει όλα όσα έχει καταπιεί.

Την Πέμπτη 27 Ιουνίου, στις 8.30 το βράδυ θα πραγματοποιηθεί το 26^ο Σεμινάριο της κύριας σειράς του φετινού Κύκλου. Η συμπληρωματικότητα των κειμένων που σας στέλνω και των αναπτύξεων στα σεμινάρια είναι δεδομένη και προκύπτει από την ίδια την διαφορετική φύση του γραπτού και του προφορικού λόγου. Επεσήμανα τελευταία στις ζωντανές συζητήσεις μας την σημασία της ανάδειξης του Έρωτα ως υψηλής θεογονικής αρχής, και μάλιστα ως πνευματικής φύσης. Συνωδά θα μελετήσουμε, όπως υποσχέθηκα την Δευτέρα, την ερμηνεία της προώθησης του Αέρα ως πρώτης κοσμογονικής αρχής στην αρχαϊκή και κλασσική φιλοσοφία του 6^{ου} και 5^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο θεματικός άξονας του σεμιναρίου της Πέμπτης θα είναι λοιπόν:

Η «Αερολογία» του Υψηλού Κλασικισμού:

Γιατί ο Αήρ Κρατιστεύει;

*Η Σχολή του Αναξαγόρα, Διογένης Απολλωνιάτης
και ο Πάπυρος του Δερβενιού.*

[Σχετικά μπορείτε να συμβουλευτείτε τις ακόλουθες εργασίες μου, ανηρτημένες στο site του Ινστιτούτου:

1/ *Logos as Ontological Principle of Reality*, (τμήμα: Research Projects, κατηγορία: Logos in Ancient Greek Philosophy and Christianity)

2/ *Η Αρχή του Όντος: Λόγος περί Πρώτων Αρχών στην Πρώιμη Ιωνική Φιλοσοφία*, (τμήμα: Research Projects, κατηγορία: The Emergence of Reason from the Spirit of Mystery).

3/ *The Phallic Helios of the Derveni Papyrus [and the Origin of Greek Solar Theology*, (τμήμα: Research Projects, κατηγορία: Derveni Papyrus). Επίσης στο βιβλίο μου Apostolos Pierris, *Mystery and Philosophy*, 2007, Chapter 11, pp. 119 - 168]

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων της κύριας σειράς γίνονται πάντα κάθε Πέμπτη στις 8.30 το βράδυ. Αυτή την φορά, λόγω εκτάκτου γεγονότος στην Πλατεία Γεωργίου Α', το Σεμινάριο ΔΕΝ θα πραγματοποιηθεί στο Μέγαρο Λόγου και Τέχνης αλλά σε χώρο που θα σας γνωρίσω με νέα αποστολή σημειώματός μου. Όσοι ενδιαφέρεστε μπορείτε επίσης να επικοινωνήσετε μαζί μου προσωπικά ή στο 2610 241 058.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.
